

" ...

1. Davacıların gerekçeleri özeti :

A- Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Ortak Gurubunun gerekçesi özeti :

a) Olay :

Başbakan ve İsparta Milletvekili Süleyman Demire! hakkında vazifeyi suistimal suçundan Anayasa'nın 90. maddesine göre Meclis soruşturması açılması istemiyle iki milletvekilinin verdikleri önerge T. B. M. M. Birleşik Toplantısında okunarak T. B. M. M. içtüzüğünün 14. maddesi uyarınca; 13 sayılı Soruşturma -Hazırlık Komisyonu seçilmiştir.

Bu komisyonun üç üyesi bir gazete hakkında Başbakanın şikâyeti üzerine açılmış bir dava bulunduğunu, Soruşturma Hazırlık Komisyonunun incelediği konu ile mahkemede açılan dava konusunun bir olduğunu, Hazırlık Komisyonunun düzenleyeceği rapor üzerinde görüşme açılmasının Anayasa'nın 132. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı bir durumu oluşturacağını" ileri sürerek Meclis Soruşturması Hazırlık Komisyonu çalışmalarının mahkeme kararının kesinleşmesini de içine alacak bir süreye kadar durdurulması istemiyle 15/4/1970 günlü önergeyi vermişlerdir. Önerge 29/4/1970 günlü 10. birleşimde kabul edilmiştir.

b) Hukukî durum :

1- Bu, T.B.M.M. İçtüzüğünün soruşturma ile ilgili hükümlerini ve özellikle 14. maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü fıkralarını ve 17. maddesini tadil, tatil ve ilga eden bir içtüzük karardır ve Anayasa'nın 132. maddesine, Bakanların cezaî sorumu ile ilgili temel usulî kurallara ve bu arada Anayasa'nın 4., 7., 147. maddelerine ve 32. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır.

Anayasa'nın 85. maddesi Meclislerin çalışmalarını içtüzük hükümlerine göre yürüteceklerini belirtmiş ancak İçtüzüklerin nasıl yapılacağını açıklamamıştır. Meclislerin tasarrufları şeklî bakımdan kanun ve karar olmak üzere iki çeşit olarak görülür. İçtüzük hükümleri de genel olarak kararlar arasında yer alır.

Anayasa'da usulle ilgili hüküm bulunmadığına göre Meclislerin herhangi bir usule bağlı olmadan, sadece bir önerge ile içtüzük hükümleri ihdas etmelerine hukukça engel yoktur. T.B.M.M. Birleşik Toplantısı İçtüzüğünün 29. maddesinde İçtüzüğün nasıl değiştirileceği hükme bağlanmışsa da bu da bir İçtüzük hükmü olduğu için İçtüzüğü şeklî açıdan niteleyemez.

İçtüzüğün değiştirilmesine ilişkin hükmün önemi varsa bu usule uyulmadan yapılacak bir içtüzük değişikliğini Anayasa Mahkemesi muhtemelen iptal edecektir. Usule uyulmadan yeni bir hüküm getirilmesinde de durum böyledir.

Bir Meclis kararma İçtüzük niteliği verilebilmek için onun bu adı taşıması gerektiği yolunda bir kıstasta isabet olamaz. Böyle bir görüş, içtüzükler üzerine Anayasa Mahkemesi denetiminin Meclislerin istek ve iradelerine bırakılması sonucunu verir.

Görüldüğü gibi İçtüzükler için şekli ve usulî bir kıstas bulunamaz. Buna karşılık gerek pozitif hukukta, gerekse doktrin ve içtihatlarda İçtüzüğün tanımlanmasının maddî bir kıstasa yani muhtevaya, dayandığını gösteren kesin deliller vardır.

Anayasa'nın 85. maddesindeki çalışmaların içtüzüklere göre yürütüleceği hükmü iki biçimde yorumlanabilir. Birinci yoruma göre; meclislerin çalışmalarıyla ilgili hükümler, ancak içtüzük olarak çıkarılabilir. İçtüzük olarak konulmamış çalışma hükümleri, Anayasa'ya aykırıdır, hattâ yoklukla malûldür. Belli bir hukukî sonucun elde edilmesi için kanun, belli bir usulü saptamış ise işlemi yapan organın, bu usul ve şeklin bağlı olduğu denetimden kurtulmak için onu aynı muhteva ile başka bir biçimde oluşturması "usul saptırılması" olmakta ve yargı organlarınca müeyyidelendirilmektedir.

Daha esnek ve daha doğru görünen ikinci yoruma göre ise, çalışma ile ilgili hükümlerin, İçtüzük hükmü niteliğinde sayılmaları ve hangi şekilde kabul edilmiş olurlarsa olsunlar, yargı denetimine bağlı tutulmaları gerekir.

Bütün Anayasa yazarları İçtüzüğü maddî muhtevası ile tarif etmektedir. Anayasa Mahkemesinin 27/2/1968 günlü, 1967/6-1968/9 sayılı kararı da bu yöndedir.

Yukarıdanberi açıklananlarla dava konusu kararın, İçtüzük niteliği ortaya çıkmaktadır. Karar, içtüzüğün soruşturma ile ilgili hükümlerini değiştirmekte, eklemeler yapmakta; komisyonların çalışmalarının ve yetkilerinin belirli hallerde tatil edilmesini öngörmektedir. Belli bir olay zımında alınmış olmakla birlikte doğrudan doğruya bir usul sorunu olarak ortaya konulmuş, öylece görüşülüp karara bağlanmıştır. Bu karar, 132. maddenin söz konusu olabileceği hallerde gerek Meclis, gerek soruşturma komisyonları için emsal teşkil edecektir. Gerçekte 13 sayılı Soruşturma Hazırlık Komisyonunun görevini tatil edebilmesi için bununla ilgili bir içtüzük hükmüne ihtiyaç vardı. Dava konusu kararla iki hukukî sonuca birden varılmıştır. Davamız, Anayasa'nın 132. maddesi karşısında meclislerin soruşturma yetki ve sınırları konusuna ilişkindir ve böylece kararın iptali Anayasa Mahkemesinin görevleri arasında yer almaktadır.

2- Dava konusu kararda, 132. madde karşısında soruşturma komisyonlarının çalışmalarını durdurması ilkesi kabul edilmekte ise de görülmekte olan bir davanın söz konusu olduğu hallerde meclislerde görüşme yapılamıyacağı iddiasıyla gelindiği için karar, 132. madde karşısında Meclislerin görüşme ve karar alma yetkilerinin tümünü kapsamaktadır.

132. maddenin koyduğu yasakla mahkemelerin yasama organı karşısında bağımsızlığını koruma ereği güdülmüştür. Burada iki koşul vardır: Biri görüşmenin "görülmekte bulunan bir dava hakkında" olması, ötekisi ise "yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili" bulunmasıdır. Bir davaya konu olan veya olabilecek sorunlar, olaylar başkadır; bizatihi dava başkadır. Anayasa, dava hakkında soru sorulmasını ve görüşme yapılmasını yasaklamıştır. Yoksa bir davaya konu olan ya da olabilecek olan bir olay hakkındaki görüşmelere yasak konulmuş değildir.

Tabiatıyla her olay veya sorun üzerinde Meclislerde görüşme açılmaz. Ancak bu, Anayasa'nın 132. maddesinden değil öteki hükümlerinden doğmaktadır. Söz gelimi boşanmak isteyen eşler ve aralarındaki ilişkiler dolayısıyla görüşme yapılamıyorsa bu, özel hayata ne yasamanın ne yürütmenin müdahale edememesi sonucudur. Bunun tersine yürütmeye ve onun görevlerini yerine getiren Başbakan ve Bakanlara verilmiş yetkilerin kullanılması, kullanılmaması veya kötüye kullanılması her zaman görüşme konusu olabilir. Anayasa dava konusunun konuşulmasını değil bizatihi davanın görüşülmesini yasaklamıştır.

Madde, "dava dolayısıyla" değil "dava hakkında" görüşmeyi yasaklamakla yeterince açıklık sağlamış sayılabilir. Ancak Millî Birlik Komitesi bugün değeri daha iyi anlaşılan büyük bir basiretle fıkraya her türlü şüpheyi kaldıracak bir ibare daha eklemiştir. Bu da "yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili" olma unsurudur. Yasağın bu unsurları aşıcı biçimde yorumlanması görevlerinde basiretsizlik, beceriksizlik, hattâ kanunsuzluk göstererek çeşitli sıfatlarda çeşitli kişiler aleyhine ceza veya hukuk davaları açılmasına vesile veren bakanları her türlü denetimden kurtarmış olacaktır. Anayasa'nın temel hükümlerini redde varan böyle bir yorum kabul edilemez.

Sorunun bir de Anayasa'nın kazaî kararlar alınmasında Meclislere verdiği yetkiler bakımından ele alınması gereklidir. Söz gelimi Yasama Meclisleri üyeleri hakkında ceza kovuşturması yapılması, Anayasa'ya göre, Meclisin kararına bağlıdır. Bir milletvekilinin bu sıfatı taşımayanlarla iştirak halinde bir suça katılması halinde suç ortakları hakkında savcılık kamu davasını açacaktır. Bu durumda sanık milletvekilinin yasama dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili görüşme yapılamıyacağını ve komisyonların çalışmalarını tatil etmesi gerektiğini söylemek Meclisi yapmakla görevli olduğu bir işlemde alıkoymak, milletvekilini de kovuşturmadan ve cezadan kurtarmak olur.

Bunun gibi, bakanlar hakkındaki soruşturmanın da özellikleri vardır. Anayasa'nın 90. ve 147. maddelerine göre Başbakan ve Bakanları, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı yargılama görevi. Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yüce Divana sevk yetkisi ise T.B.M.M. nindir. T.B.M.M. nin bu konuda yapacağı soruşturma adlî ve yan kazaî bir nitelik taşımaktadır. Bundan ötürü Anayasa, bu konularda grupları karar almaktan yasaklamıştır. Şu duruma göre Parlamentonun ve binnetice Yüce Divanın yapmakla görevli olduğu ceza kovuşturmasının herhangi bir mahkemede açılmış herhangi bir dava nedeniyle tatil edilmesi, Anayasanın pozitif hükümlerine ve ceza usulünün temel ilkelerine tüm aykırı düşer.

Görevli adlî mercilerin soruşturma işlemlerini ve görevli mahkemenin davaya bakmasını olaya dolaylı olarak elkoyrnuş, başka bir anlaşmazlığı çözecek mahkemenin kararına değin durdurması tüm usul kurallarını tersine çevirmektir. Böyle bir davranış bakanları Yüce Divan önünde değil, öteki mahkemelerde sorumlu tutmaya dönüşür ve Anayasa'nın 32. maddesine aykırı olur.

Öte yandan bir bakanın kendisine göreviyle ilgili bir isnatta bulunulduğu iddiasıyla açacağı hukuk veya ceza davasına bakacak mahkeme, suçluluğu değil en çok isnat edilen eylemi saptayabilecektir. Esas görev Yüce Divanın olduğuna göre hakaret davasına bakan mahkemenin kararının değeri, 132. maddeye verilmek istenen anlam karşısında, askıda kalacaktır. Gerçekten Meclis bu kararı kesin hüküm sayıp, Meclis soruşturması açmayacaksa Anayasa'nın 90. ve 147. maddeleri yürürlükten kalkacak demektir. Soruşturma açılıp, Yüce Divan Bakanı mahkûm ederse, hakaret davasının iadeî muhakeme yoluyla yenilenmesi ve mahkemenin Yüce Divan kararını kesin hüküm olarak kabul etmesi gerekecektir.

Esasen Anayasa, Yüce Divana sevk yetkisini ve bu konuda görüşme yapılmasını T.B.M.M. ne vermekle Yüce Divanın ve binnetice öteki mahkemelerin etkilenmeyeceğini önceden kabul etmiştir. Görülüyor ki, 132. madde, ne anlamda alınırsa alınsın, Meclis soruşturması ile ilgili işlemlerde uygulanma yeri olmayan bir hükümdür.

B- Güven Partisinin gerekçesi özeti:

Türkiye Büyük Millet Meclisinin hiçbir kişiye, makama, mercie devredilemeyecek olan denetleme yetkilerini fiilen kullanılmaz hale getiren, Anayasa kurallarına aykırı, usul dışına çıkmak suretiyle İçtüzük hükümlerini tağyir ve tebdil niteliğinde olan 29/4/1970 günlü genel kurul kararının iptalini gerektiren nedenler aşağıdadır.

1- Anayasa'nın 4. maddesinde belirtildiği üzere kayıtsız şartsız Türk Milletinin olan egemenlik, Anayasa'nın koyduğu esaslara göre yetkili organlar eliyle kullanılır. Anayasa'nın 5. maddesini göre yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Anayasa'nın 63. - 95. maddelerinde yasama organı ile ilgili hükümler yer almakta; 88., 89. ve 90. maddelerde Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim yolları gösterilmektedir. 88. maddede; soru, genel görüşme, Meclis soruşturması ve Meclis araştırması her iki Meclisin yetkilerindendir diye yazılmıştır.

Demek ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir bakan veya başbakan, hakkında soruşturma yapma yetkisi, ilgili bakan veya başbakan tarafından şu veya bu kişi aleyhine bir dava açılması dolayısıyla davalı şahsa veya sanığa, yahut davacıya veya tarafların vekillerine yahut hâkime devredilemez.

Hakkında soruşturma istenen bir bakan veya başbakanın ceza sorumlunu hükme bağlayacak merci Yüce Divandır. Ancak T. B. M. M. nin sevk kararı olmadıkça Yüce Divanın bir bakanı veya başbakanı yargılaması olanak dışıdır.

Bir bakan veya başbakan hakkında soruşturma açılmasının taşıdığı Önem ve T. B. M. M. çalışmalarının ciddiliği ve verimliliği gözönünde tutularak T. B. M. M, Birleşik Toplantısı İçtüzüğünde, Soruşturma Komisyonu kurulmasından önce bir Soruşturma Hazırlık Komisyonunun görevlendirilmesi esas kabul edilmiştir. (Madde 14).

Bu madde, T. B. M. M. nin soruşturma işlemlerini askıda bırakmaksızın ve geciktirilmeksizin en kısa zamanda karara bağlaması ereği güdülerek düzenlenmiştir. Meclis soruşturması için baş vurmalarda Başkanlığın ilgili başbakana veya Bakanlar Kurulu üyesine durumdan derhal bilgi vereceği, konunun bu bilginin verildiği tarihten başlayarak 7 gün içinde gündeme alınacağı; Genel Kurulun T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonunu görüşme yapmaksızın seçeceği, bu Komisyonun raporunu 30 gün içinde Başkanlığa vereceği, ilgili başbakan veya bakanın yazılı görüşlerini komisyona Genel Kurulca saptanacak süre içinde bildireceği, bu sürenin, komisyonun seçim tarihinden başlayarak, 15 günü geçmeyeceği; Soruşturma Hazırlık Komisyonu çalışma süresinin 30 günden çok uzatılamıyacağı, komisyon raporunu verince raporun derhal ilgili başbakan veya Bakanlar Kurulu üyesine iletileceği ve T. B. M. M. üyelerine dağıtılacağı, raporun üyelere dağıtılmasından 7 gün sonraki birleşimin gündemine alınacağı hükümleri bu madde içindedir.

Hal böyle iken dava konusu Genel Kurul kararı ile İçtüzüğün bu hükümleri usulsüz olarak ve fiilen ortadan kaldırılmış, Soruşturma Hazırlık Komisyonu çalışmaları bilinmeyen bir zamana kadar durdurulmuştur.

2- Dava konusu Genel Kurul kararıyle kabul edilen önerge Anayasa'da T. B. M. M. ne tanınan ve devri mümkün olmayan denetleme yetkisini fiilen işlemez duruma getirmiştir.

13 sayılı Komisyon Soruşturma Komisyonu değil, Soruşturma Hazırlık Komisyonudur. Görevi soruşturma açılmasının gerekli olup olmadığını incelemektir. Hazırlık Komisyonunun, Soruşturma Komisyonuna göre daha sınırlı yetkileri vardır. Hükümetten gerekli bilgileri istemek, Hükümetin bütün vasıtalarından yararlanmak, istediği belgelere el koymak ve ilgili

Başbakan veya Bakanlar Kurulu üyesini dinlemek bu yetkiler arasındadır. 13 sayılı Hazırlık Komisyonunun Adalet Partili üç üyesi, verdikleri önerge ile komisyon çalışmalarının durdurulmasını isterken gerçekte bu yetkilerin kullanılması suretiyle inceleme yapılmasını önlemek istemişlerdir. Böyle bir önerge kabul edilince Soruşturma Komisyonu kurulması da olanaksız kalacak ve T. B. M. M. nin Başbakan hakkında soruşturma yetkisi fiilen ortadan kaldırılmış olacaktır.

Söz konusu önergede; "Soruşturma Hazırlık Komisyonunun incelediği konunun, soruşturma önergesi sahiplerinin bir gazetenin yayınlarına dayanarak ileri sürdükleri Başbakanın vazifesini kötüye kullanmak suretiyle yakınlarına menfaat sağladığı iddiasından ibaret olduğu, yayında bulunan gazete sorumluları hakkında Başbakanın şikâyeti üzerine Savcılıkça kamu davası açıldığı, davanın Anakara Toplu Asliye Ceza Mahkemesinde görüleceği, Hazırlık Komisyonunun incelediği konu ile mahkemede açılan dava konusunun birbirinin aynı olduğu" ileri sürülmüştür.

Önergede şu cümleler vardır : "Başbakanın açmış olduğu davanın ruiyeti sırasında sanık gösterilen şahıs Başbakanın görevini kötüye kullandığı iddiasını delillerle ifadeye ve ispata çalışacaktır." "Meclis Soruşturması Hazırlık Komisyonu ne yapıyor' Gazetede neşredilip dava konusu olan hususların tamamını aynen içine alan önergenin metnine ve muhtevasına uyarak, Başbakan vazifesini kötüye kullanmak suretiyle yakınlarına menfaat sağlamış mı, sağlamamış mı, onu meydana çıkarmağa çalışıyor." "Mahkemenin meydana çıkarmak istediği şeyde aynı değil midir"

Oysa Başbakanın şikâyeti üzerine açılmış bir hakaret veya Başbakanca açılmış bir tazminat davasında bu davaya bakacak mahkeme, Başbakanı yargılamaz ve dolayısıyla Başbakanın vazife suistimali yapıp yapmadığına dair hüküm tesis etmez. Bir hakaret davasında mahkeme sureti iddia ve müdafaaya göre, sadece Başbakana karşı hakaret suçunun oluşup oluşmadığını ve sanığın hakaret kastının bulunup bulunmadığını araştırır ve cezayı gerektirir durum varsa mahkûmiyeti karara bağlar.

Bir bakanın veya başbakanın suç islediğine hüküm verme yetkisi, siyasi heyetlerde değil sadece Yüce Divanda bulunduğuna göre Başbakan hakkında verilmiş Meclis Soruşturması önergesi dolayısıyla yürütülmesi zorunlu olan Soruşturma Hazırlık Komisyonu çalışmalarının, hakkında önerge verilmiş Başbakanın isteği ile açılmış veya açılacak ceza yahut tazminat davaları nedeniyle durdurulması, parlamenter demokrasilerdeki denetim düzeninin toptan inkârı sonucunu doğurur.

Bu gerçekler gözden kaçırılarak ve Anayasa'nın 132. maddesinin üçüncü fıkrası Anayasa'ya zıt bir biçimde yorumlanarak getirilen önergenin son bölümünde, hangi mahkemenin hangi dosyasına ait kararın verilmesi ve kesinleşmesi söz konusu olduğu da belli edilmeksizin, "Meclis Soruşturması Hazırlık Komisyonu çalışmalarının, mahkeme kararının kesinleşmesini de içine alacak bir süreye kadar durdurulması" için karar verilmesi istenmiştir.

3- Anayasa'nın 132. maddesinin üçüncü fıkrası, Meclis Soruşturması Hazırlık Komisyonu çalışmalarının durdurulması ve T. B. M. M. nin denetim yollarının kapatılması için dayanak sayılmak istenmiştir. Bu fıkraya verilmek istenen anlama göre Yazılan Meclis soruşturması değil, soru ve gensoru gibi öteki denetim yolları da ilgili bakanın veya başbakanın açtığı ve açacağı davalar nedeniyle kullanılamaz ve işletilemez olacaktır.

Yasama organının denetleme yetkisi ve bu yetkinin devredilmezliği ilkesi ile bağdaşmayan Anayasa dışı yorum gayretleri karşısında, 132. maddenin üçüncü fıkrası, her hukuk kuralı gibi, üç metotla yani lafzî, tarihî ve ve gaî yorum metotlarıyla yorumlanarak kısaca maruzatta bulunulacaktır.

Anayasa'nın bu fıkrası, yasama meclislerinde soru sormağa, görüşme yapmağa ve beyanda bulunmağa istisnâ bir sınırlama getirmektedir. Hüküm, görülmekte olan dava hakkında ıtlak üzere soru sorulmasını yasaklamakta değil, sadece yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamıyacağını, görüşme yapılamıyacağını, beyanda bulunulamıyacağını "ifade etmektedir. "Görülmekte olan bir dava hakkında" ibaresindeki "hakkında" kelimesini "ilgili" kelimesi ile hayalen değiştirip ibareyi "görülmekte olan bir dava ile ilgili" haline gelmiş saymak, dil kurallarına gâre doğru bir yorum yapmak değil, belki Anayasa'ya yeni bir hüküm koyma isteğinin belirtisidir. Öte yandan bu fıkradaki "yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili" ibaresi de mutlak olmayıp, görülmekte olan bir dava ile bağlantılıdır. Görülüyor ki hukuk açısından en yetersiz yorum metodu olan "lâfzi yorum" dahi mahkemelerin bağımsızlığı ilkesiyle ilgili 132. maddenin üçüncü fıkrasının, T. B. M. M. denetleme yetkilerini kısıtlayan bir biçimde anlaşılmasını kesinlikle gidermeğe yeterlidir.

Anayasa'nın bu maddesi Kurucu Meclis Anayasa Komisyonunda hazırladığı zaman üçüncü fıkra için ayrı gerekçe gösterilmemiş; yalnız maddenin mahkeme bağımsızlığının korunması amacıyla sevk edildiği ve yargı yetkisinin kullanılmasında hâkimlere ve mahkemelere müdahale edilmemesinin gözetildiği madde gerekçesinde açıklanmıştır. Temsilciler Meclisi görüşmelerine esas alınan üçüncü fıkra metninde "yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili" ibaresi yer almamakta idi. Temsilciler Meclisindeki görüşmeler sırasında bu bakımdan ortaya atılan tereddütlere ve mütalâalara rağmen değişiklik yapılmamış; ancak Milli Birlik Komitesindeki görüşmeler sırasında maddeye "yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili" ibaresi eklenerek gerekli açıklık sağlanmıştır. Üçüncü fıkra hükmü, tarihî yorum metoduna göre yorumlanmak istenince bir kısım Kurucu Meclis üyelerinin sözlerinden yahut ilk metne yapılan açıklamalardan Anayasa'ya ters düşen bir anlam çıkarılamıyacağı ortadadır.

132. Maddenin Anayasa'da yer alması 7. madde ile kabul edilmiş "bağımsız mahkeme" ilkesinin bir gereğidir. GÜDÜLEN erek yargı yetkisini kullanan mahkemenin bağımsızlığını korumak ve yargı yetkisine müdahaleyi önlemektir. Anayasa'nın bu hükmünün T. B. M. M. nin hiçbir mercie devri mümkün olmayan yetkilerini kısıtlamak, durdurmak yahut iptal etmek üzere konulmadığı ortadadır. Herhangi bir kanunsuzluk olayı veya iddiası üzerine dâva açılmış olması yasama organında konuşma yapılmasını yahut bir bakan veya başbakan hakkında denetleme istenmesini önleyecek olursa böyle bir düzenin demokratik parlâmanter düzenle ilgisi kalmaz. Her istisnâ hükmün "mevridine maksur" olduğu hukukun tartışılmaz mütearifelerinden biridir. Böylece gaî yorum metodu da 132. maddenin üçüncü fıkrasına dayanılarak T. B. M. M. nin denetleme yetkilerinin işlemekten alıkonamayacağını ortaya çıkarmaktadır.

4- Anayasa'ya ve usule aykırı kararlarla uygulamalara geçmekte Meclis çoğunluklarının serbest kalacağı ve bu gibi kararların Anayasa Mahkemesi denetimi dışında olacağı düşüncesi hukuk devleti ilkesi ile de, Anayasa Mahkemesinin varlık nedeniyle de bağdaştırılmaz. Dâva konusu karar, Birleşik Toplantı içtüzüğünün 14. ve sonraki maddeleriyle belli edilen çalışma usullerini toptan ihlâl etmiştir. Bu niteliğiyle alınan kararın usulsüz bir içtüzük değişikliği yarattığı ve bu değişikliğin Anayasa'ya aykırı olduğu ortadadır.

Esas Sayısı:1970/25 ve 26

Karar Sayısı:1970/32

Tüzüklerde ve tüzük değişikliklerinde Anayasa kurallarına uyulması zorunludur. Anayasanın 5., 8., 88., 89. ve 90. maddelerini ihlâl eden ve Birleşik Toplantı içtüzüğünün, Soruşturma Hazırlık Komisyonu çalışmaları ile ilgili 14. ve 20. maddelerini usul dışı bir tasarrufla tebdil, tağyir ve ilga niteliği taşıyan İçtüzük hükmü mahiyetindeki 29/4/1970 günlü Genel Kurul kararının Anayasa Mahkemesi denetimine bağlı olduğunda kuşku yoktur. Bu kararla Anayasa'ya aykırı ve usul dışı bir içtüzük hükmü getirilmiş, başka bir deyimle içtüzüğün açık ve kesin hükümleri fiilen tebdil ve tağyir edilmiştir. Kararın iptalini dileriz."